

KRAJSKÝ ÚŘAD
Pardubického kraje
odbor životního prostředí a zemědělství

Váš dopis ze dne:
Vaše značka:
Spisová značka: SpKrÚ 31547/2023/OŽPZ
Č. j.: 59003/2023/OŽPZ/Si
Vyřizuje: Ing. T. Sigl
Telefon: 466 026 474
E-mail: tomas.sigl@pardubickykraj.cz
Vyhотовeno: v Pardubicích dne 26. 6. 2023

dle rozdělovníku

R O Z H O D N U T Í

Krajský úřad Pardubického kraje jako věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody (dále též „krajský úřad“) dle § 77a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále též „zákon o ochraně přírody“), a dle § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, v platném znění, rozhodl tak, že se výjimka dle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona o ochraně přírody ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných živočichů, konkrétně ze zákazů poškozovat a ničit stanoviště druhu lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*), a to z důvodu zamýšleného kácení 34 ks (30 ks topolů, 4 ks vrb) stromů rostoucích na obou březích Dubanky (ř. km 3,200 - 3,600) v katastrálním území Čepí (p. p. č. 134/3 a 134/7):

I.

Pro pokácení stromů uvedených v žádosti pod č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 13, 14, 15, 16, 19, 21 a 24 podniku Povodí Labe, s. p., IČ 70890005, se sídlem Víta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové (dále též „Povodí Labe“),

NEPOVOLUJE.

II.

Pro pokácení stromů uvedených v žádosti pod č. 9, 10, 11, 12, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29 a 30 a pro ořez stromů č. 31, 32, 33 a 34 podniku Povodí Labe

POVOLUJE.

Pro zajištění minimalizace negativních dopadů a pro zajištění podmínek přežití populací výše uvedených zvláště chráněných druhů stanovuje orgán ochrany přírody v souladu s ustanovením § 56 odst. 3 zákona o ochraně přírody tyto podmínky a provedení následujících opatření:

1. Pokácení vybraných dřevin je možné pouze v období od 15. 9. do 15. 11. kalendářního roku.
2. Za provedené odstranění dřevin je nařízena kompenzační výsadba při jednom břehu Dubanky v úseku od topolu č. 1 ve směru proti toku v počtu 35 ks stromů (duby, topoly, javor), a to ve sponu 7 – 10 m. Pro výsadbu stromů je nutné použití kvalitních zdravých sazenic (dle ČSN 46 4902) z domácí produkce s jedním průběžným nepoškozeným terminálním výhonem o obvodu kmínku 8 – 10 cm. Výsadby musí být ochráněny před poraněním zvěří.
3. Podniku Povodí Labe je dále uložena povinnost pětileté péče o tuto výsadbu, tj. zejména zajištění dostatečné zálivky, odstranění konkurenčních plevelů atd.
4. V případě úhynu sazenic bude nutné provést náhradní výsadbu za tyto uhynulé sazenice a o tyto dřeviny zajistit opět alespoň pětiletou péči.

Výjimka povolená tímto rozhodnutím (II. výrokem) se vztahuje rovněž na dodavatele prací, kteří musí být před zahájením akce držitelem souhlasu a výjimky prokazatelným způsobem poučení o všech podmínkách tohoto rozhodnutí.

Výjimka povolená tímto rozhodnutím (II. výrokem) je platná ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí do 31. 12. 2025.

Druh lesák rumělkový je předmětem ochrany dle práva Evropského společenství, konkrétně dle Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Účastníkem řízení dle § 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále též „správní řád“), je: podnik Povodí Labe, s. p., IČ 70890005, se sídlem Váta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové.

ODŮVODNĚNÍ:

Krajský úřad obdržel dne 4. 4. 2023 žádost podniku Povodí Labe, s. p., o povolení výjimky z výše uvedených základních ochranných podmínek zvláště chráněného druhu lesáka rumělkového, který byl dle § 48 zákona o ochraně přírody a dle Přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, v platném znění, zařazen do kategorie silně ohrožených druhů.

Záměrem žadatele je v rámci provozní údržby v mimovegetačním období 2023 - 2024 provést pokácení 34 ks (30× topol, 4× vrba) stromů rostoucích na březích Dubanky (ř. km 3,200 - 3,600) v katastrálním území Čepí na pozemcích p. č. 134/3 a 134/7.

Dle žadatele se jedná o stromy značně přerostlé, navíc ve velice špatném zdravotním stavu, napadené parazitickými houbami. V průběhu minulých let došlo také vlivem větrného počasí ke značnému mechanickému poškození korun topolů, kdy polámané větve napadaly jak do koryta Dubanky, které ucpávají, tak i na přilehlé pozemky, kde mohou reálně ohrozit bezpečnost osob (zemědělci, návštěvníci koupaliště atd.). Hlavním důvodem je tedy provést omlazení břehového porostu s uvolněním mladých perspektivních stromů, které by nahradily současné stromy, které zde již svou funkci neplní, a zajistit bezpečnost v přilehlém okolí těchto porostů.

Krajský úřad opatřením č. j. 35732/2023/OŽPZ/Si ze dne 19. 4. 2023 oznámil zahájení řízení účastníkům tohoto řízení a zároveň tímto opatřením informoval spolky o možnosti oznámit účast v daném řízení. Dopisem ze dne 26. 4. 2023 oznámil účast v řízení spolek Chráníme stromy z. s. a dopisem ze dne 27. 4. 2023 spolek Zelená pro Pardubicko z. s. Uvedené spolky tak získaly postavení účastníků řízení. Krajský úřad dále opatřením č. j. 42779/2023/OŽPZ/Si ze dne 11. 5. 2023 nařídil ústní jednání a ohledání na místě (místní šetření), které se uskutečnilo dne 6. 6. 2023. Z ústního jednání byl pořízen záznam, který byl následně zařazen do spisu. Oba výše uvedené spolky zaslaly krajskému úřadu pro ústní jednání svá stanoviska. Opatřením ze dne 9. 6. 2023 krajský úřad seznámil v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu všechny účastníky řízení s možností vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a s návrhem rozhodnutí. Žádný z účastníků řízení se k podkladům ani k návrhu rozhodnutí nevyjádřil, a tak krajský úřad přistoupil k vydání rozhodnutí ve věci.

Podkladem rozhodnutí budou žádost Povodí Labe, s. p., situace, soupis stromů ke kácení, informace o dotčených pozemcích, záznam z ústního jednání a stanoviska spolků zasláná pro ústní jednání.

Krajský úřad má za to, že v případě předloženého záměru **bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí a ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by tako-**

vé vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu zákona. Nejbližší evropsky významnou lokalitou k zamýšlenému záměru je lokalita Heřmanův Městec. Ta se nachází 4,0 km od místa záměru, tj. od místa kácení. Nejbližší ptačí oblast je oblast Bohdanečský rybník nacházející se přibližně 12 km severně od místa záměru. Vzhledem k charakteru záměru považuje krajský úřad uvedené vzdálenosti za dostatečné pro to, aby mohl být vyloučen významný vliv záměru na předměty ochrany evropsky významné lokality i ptačí oblasti.

Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop (viz § 50 odst. 1 zákona o ochraně přírody). Dle ustanovení § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, mimo jiné je rušit a poškozovat či ničit jejich stanoviště (biotopy).

Výjimku ze základních podmínek ochrany lze dle ustanovení § 56 zákona o ochraně přírody udělit mimo jiné v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody a u zvláště chráněných druhů, které jsou navíc předmětem ochrany podle práva Evropského společenství, jen pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a pokud povoloovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu z hlediska ochrany.

Druhy lesák rumělkový je předmětem ochrany dle práva Evropského společenství (viz výrok rozhodnutí).

Zájem ochrany přírody krajský úřad shledává v ochraně předmětného druhu, jenž byl dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, v platném znění, zařazen mezi zvláště chráněné druhy. Krajský úřad dále shledává zájem ochrany přírody v ochraně stanovišť (biotopů) tohoto druhu. Dle ustanovení § 16 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona, je základem ochrany zvláště chráněných druhů komplexní ochrana jejich stanovišť. Ochrana přírody je dle ustanovení § 58 odst. 1 zákona o ochraně přírody veřejným zájmem a každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.

Lesák rumělkový vyžaduje ke svému vývoji dostatečný počet padlých či zlomených stromů v souvislých lesních porostech s přirozenou skladbou dřevin. Pravděpodobně mu vyhovují zapojené porosty, tedy zástin a vyšší relativní vlhkost. Larvy se vyvíjejí v hniјícím vlhkém, černohnědě zabarveném lýku pod uvolněnou borkou padlých či zlomených listnatých stromů nebo ulomených silných větví. Hlavní hostitelské rostliny jsou buk, osika a další topoly, duby i jiné listnáče. Larvy i imaga se živí hniјícím lýkem, larvy jsou příležitostně dravé. Vývoj trvá minimálně dva roky, dospělci brouci se líhnou na konci léta či na podzim, přezimují a na jaře se páří a kladou vajíčka. Nejčastěji jsou nalézáni na podzim a v časném jaře. Dospělce je možno najít v kmenech v časnějším stadiu rozpadu, nezřídka i v čerstvě padlých kmenech. To pravděpodobně souvisí s dynamikou druhu a rozpadu dřeva. Dospělci vyhledávají čerstvější kmeny, zatímco larvy na daných kmenech zůstávají, aby dokončily svůj vývoj. Dle biomonitoringu prováděného AOPK: „pro přežití populací lesáka rumělkového je nutno zajistit kontinuální výskyt substrátu vhodného pro vývoj druhu, tj. zachovat na dané lokalitě co nejvyšší počet starých stromů a starého dřeva k přirozenému rozkladu“.

Důvody pro kácení dřevin jsou dle žadatele ohrožení zdraví osob, vznik ekonomických škod vyplývajících ze ztíženého zemědělského hospodaření a zájem ochrany přírody na vytvoření stabilního a různorodého břehového porostu, který by byl tvořen zejména dlouhověkými dřevinami, ale i částečně krátkověkými. Dle Povodí Labe, s. p., představují dané dřeviny riziko spočívající v pádu větví či celých částí kmenů zejména na přilehlé pole a do koryta vodního toku. Tyto překážky mohou následně ztížit plynulý odtok vody z daného úseku. Podle ustanovení § 47 odst. 2 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., zákon o vodách, v platném znění, je Povodí Labe, s. p., jakožto správce toku povinno pečovat

o koryta vodních toků tak, aby překážky v nich neznemožňovaly plynulý odtok vody. Předmětná topolová výsadba bezprostředně sousedí se zemědělsky využívanými pozemky, v daném území je taktéž prováděna správa toku. Odstraněním části těchto dřevin se významně sníží existující riziko vyplývající z aktuálního stavu daných dřevin. Do jisté míry lze tedy v záměru spatřovat i veřejný zájem spočívající v ochraně životů a zdraví osob. **V předcházení vzniku škod, ohrožení životů a zdraví osob sledává žadatel i krajský úřad veřejný zájem, který převažuje nad zájmem ochrany přírody.** V přetvoření dožívajícího převážně stejnověkého a jednodruhového břehového porostu v druhově bohatší dlouhověký porost sledává krajský úřad i **samotný zájem ochrany přírody.**

Zájem na předcházení škod na různých typech majetků i zájmy spočívající v ochraně a zdraví osob a veřejné bezpečnosti jsou všechno důvody uvedené v ustanovení **§ 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody**, pro které může orgán ochrany přírody výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů povolit.

Krajskému úřadu byl předložen záměr v jediné variantě, a to ve variantě spočívající v odstranění 34 topolů a vrb tvořících břehový porost Dubanky v předmětném úseku. V rámci ústního jednání spojeného s ohledáním na místě bylo přítomnými účastníky jednání vybráno celkem 15 topolů a torz topolů, jejichž provozní bezpečnost byla vyhodnocena v danou chvíli jako dostatečná s ohledem na území, kde tyto dřeviny rostou. Tyto dřeviny není možné na základě prvního výroku rozhodnutí pokácet. U dalších čtyř dřevin (vrb) bylo zjištěno, že dostatečnou míru provozní bezpečnosti lze zajistit jejich ořezem, který tyto dřeviny velmi dobře tolerují. K ponechání byly vybrány dřeviny v úseku nacházejícím se dále od zastavěného území, čímž byl i zohledněn aspekt předcházení rizika ohrožení zdraví osob. Při výběru dřevin určených k odstranění bylo dále přihlíženo k tomu, zda se v podrostu nachází perspektivní dřeviny, které po odstranění topolů začnou okamžitě plnit funkci břehového porostu. Druhým výrokem tohoto rozhodnutí bylo tedy povoleno odkácení dřevin v jejichž podrostu se nachází poměrně druhově bohatý porost dřevin s převahou olší, ale i s duby a keřovým patrem. Při výběru dřevin k odstranění bylo rovněž přihlédnuto k tomu, že břehovým porostem prochází vedení VVN 110kV. Druhým výrokem rozhodnutí tohoto rozhodnutí bylo povoleno odstranění topolů (č. 9 a 10), které by svým pádem mohly ohrozit vedení VVN. Odstranění topolů musí být kompenzováno výsadbou nových dřevin, čímž má být vytvořen základ jednostranného břehového porostu v místech, kde v současné době břehový porost není. Tímto zásahem bude tedy (ve směru po proudu) založena v délce přibližně 250 metrů nová výsadba, následuje úsek o délce cca 180 m s ponechanými topoly (refugium lesáka rumělkového) a poslední řešenou částí je úsek opět o délce cca 180 metrů, kde má dojít k pokácení topolů s bohatým podrostem dřevin a k ořezu vrb.

Tímto přijatým řešením má být zajištěna kontinuita stanovišť druhu lesák rumělkový, což je zásadní předpoklad pro zdárný vývoj populace tohoto druhu v předmětném území. Tato „alternativní“ variantu k řešení navrženému žadatelem krajský úřad jednoznačně považuje **z pohledu ochrany přírody za nejuspokojivější známou**, která zohledňuje jak zájem Povodí Labe, s. p., a obce, tak i zájmy ochrany přírody. Nulovou variantu, tzn. neprovedení kácení, nelze dle krajského úřadu považovat za variantu nejuspokojivější. Je zřejmé, že v dohledné budoucnosti by došlo u předmětné topolové výsadby k rozpadu, který by znamenal zánik lokální populace lesáka rumělkového. Stejně tak bude v následujících letech docházet k postupným degradacím dalších obdobných topolových výsadeb, které byly ve většině případů realizovány přibližně ve stejném období. Neprovádění postupných rekonstrukcí těchto topolových výsadeb výsadbami druhově pestřejšími, ve kterých budou zastoupeny různověké dřeviny, by mohlo mít za následek ohrožení populace lesáka rumělkového přinejmenším v celorepublikovém měřítku. Zde je nutné uvést, že s rozsahem kácení a náhradních výsadeb souhlasili všichni přítomní účastníci ústního jednání.

Lesák rumělkový byl po řadu let považován za velmi vzácný druh, známý pouze z Beskyd a z lužních lesů při dolním toku Dyje. Od devadesátých let dvacátého století se však objevují nové nálezy z dalších oblastí. Dnes je lesák rumělkový znám z lesů na dolním toku Odry, z povodí Bečvy a Svatky a z řady lokalit ve středních a východních Čechách (střední Polabí, dolní Poohří), nově byl zjištěn i v Bílých Karpatech. Obecně lze říci, že se jedná o druh, který se v oblasti středního Polabí vyskytuje v porostech obdobného charakteru, jakými jsou břehová vegetace Labe, poměrně hojně. Jeho výskyt je však až na výjimky úzce spjat s dožívajícími dřevinami v určitém stupni rozkladu (s určitými typy hnilob apod.). Jedná se o dřeviny, které právě z důvodu své nízké míry provozní bezpečnosti z krajiny velmi rychle mizí, v čemž lze jednoznačně shledat ohrožení populace daného druhu. Dle závěru posledního monitoringu stavu a výhledu populace všech evropsky chráněných druhů, které v pravidelných intervalech provádí Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (výsledky jsou předávány evropské komisi), je stav populace lesáka rumělkového hodnocen jako příznivý, a to i výhled daného druhu. Odstranění předmětných dřevin lze dle krajského úřadu považovat za nebezpečné z pohledu lokální populace lesáka rumělkového, avšak v měřítku republikovém či evropském **nemůže mít za následek neudržení či nedosažení příznivého stavu tohoto druhu z hlediska jeho ochrany**. K tomu, aby byla udržena ve stavu příznivém i lokální populace lesáka rumělkového, stanovil krajský úřad podmínky k omezení negativního dopadu vlivu daného záměru na tuto populaci (viz dále) a zejména prvním výrokem rozhodnutí nepovolil výjimku k odstranění jasně definovaných dřevin, které budou i nadále plnit funkci refugia pro tento zvláště chráněný druh.

K tomu, aby byl s jistotou splněn i poslední zákonný předpoklad uvedený v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody nutný pro možné povolení výjimky pro odstranění dřevin uvedených ve druhém výroku tohoto rozhodnutí, stanovil krajský úřad ve druhém výroku rozhodnutí podmínky k omezení negativního dopadu vlivu daného záměru na populaci lesáka rumělkového (viz dále). Krajský úřad opatřením č. j. 52003/2023/OŽPZ/Si ze dne 9. 6. 2023 seznámil účastníky řízení s návrhem těchto podmínek a žádný z účastníků se k tomuto návrhu nevyjádřil. Jednotlivé podmínky byly stanoveny na základě závěrů ústního jednání a šetření v místě. K jednotlivým podmínkám krajský úřad uvádí následující:

Pokácení vybraných dřevin je možné pouze v období od 15. 9. do 15. 11. kalendářního roku. Uvedené období bylo zvoleno jednak s ohledem na předmětný druh, ale i s ohledem na hnízdění ptáků a možné osídlení daných dřevin netopýry. Vybrané stromy mohou být pokáceny pouze mimo období hnízdění ptáků a mimo období, kdy netopýři pečují o mláďata, případně, kdy by mohli využívat dutiny ve stromech k zimování. Tímto se předejde možnému ohrožení uvedených živočichů v době, kdy jsou nejzranitelnější.

Za provedené odstranění dřevin je nařízena kompenzační výsadba při jednom břehu Dubanky v úseku od topolu č. 1 ve směru proti toku v počtu 35 ks stromů (duby, topoly, javor), a to ve sponu 7 – 10 m. Pro výsadbu stromů je nutné použití kvalitních zdravých sazenic (dle ČSN 46 4902) z domácí produkce s jedním průběžným nepoškozeným terminálním výhonem o obvodu kmínku 8 – 10 cm. Výsadby musí být ochráněny před poraněním zvěří.

Z důvodu vzniku nových budoucích stanovišť lesáka rumělkového je nezbytné provedení nových výsadeb, a to v pestrém druhovém složení se zastoupením dřevin dlouhověkých i rychleji rostoucích, a dále provádění následné péče o nové výsadby. Tímto má být vytvořen předpoklad pro budoucí kontinuální osídlení předmětné lokality nejen lesákem rumělkovým. Z tohoto důvodu krajský úřad stanovil i následující podmínky rozhodnutí. Minimální počet dřevin tvořících kompenzační výsadbu byl stanoven s přihlédnutím k délce předmětného úseku a vhodných pozemků pro provedení kompenzační výsadby v okolí, k optimálnímu sponu nové výsadby a k místním poměrům.

Podniku Povodí Labe je dále uložena povinnost pětileté péče o tuto výsadbu, tj. zejména zajištění dostatečné závlahy, odstranění konkurenčních plevelů atd.

V případě úhynu sazenic bude nutné provést náhradní výsadbu za tyto uhynulé sazenice a o tyto dřeviny zajistit opět alespoň pětiletou péči.

Následná péče, případně nahrazení uhynulých sazenic novými, jsou nezbytnými předpoklady k tomu, aby byly vytvořeny podmínky pro zdárný růst vysazeného materiálu, a tak v daném úseku vznikl kvalitní břehový porost, jenž bude v budoucnu stanovištěm nejen předmětného druhu.

Jelikož byly splněny všechny zákonem určené předpoklady, za kterých může orgán ochrany přírody výjimku dle § 56 zákona o ochraně přírody povolit, krajský úřad požadovanou výjimku podniku Povodí Labe, s. p., za stanovených podmínek povolil.

Účastníky řízení dle § 27 správního řádu jsou podnik Povodí Labe, s. p., obec Čepí a spolky Zelená pro Pardubicko z. s. a Chráníme stromy z. s.

POUČENÍ:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat, v souladu s ustanovením § 81, § 82 a § 83 správního řádu do 15 dnů od jeho doručení, odvolání k Ministerstvu životního prostředí, prostřednictvím Krajského úřadu Pardubického kraje, odboru životního prostředí a zemědělství. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA

Ing. Martin Vlasák

vedoucí odboru

v zastoupení JUDr. Lucie Procházková, Ph.D.

ROZDĚLOVNÍK:

Účastníci řízení nebo zmocněnci:

- Povodí Labe, s. p. (DS)
- obec Čepí (DS)
- Zelená pro Pardubicko z. s. (DS)
- Chráníme stromy z. s. (DS)

Na vědomí:

- Magistrát města Pardubic, orgán ochrany přírody (DS)
- Povodí Labe, s. p., závod Pardubice (DS)
- Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát HK, oddělení ochrany přírody (DS)